

Vergadering

DER

Nederlandsche Tandmeesters-Vereeniging,

op Zondag 13 Juni 1909,

in Hotel Neuf, Kalverstraat 41, Amsterdam.

1. *Opening.* De Voorzitter opent te 10.20 uur v.m. de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

2. *Notulen.* Hij verzoekt den Secretaris de notulen der vorige vergadering te lezen.

De Secretaris deelt mede, dat hij de notulen nergens heeft kunnen vinden. Waarschijnlijk zijn zij nog in het bezit van den stenograaf, die thans in het buitenland vertoeft. Spreker heeft er reeds om geschreven.

De Voorzitter stelt voor met de voorlezing te wachten tot de volgende vergadering.

3. *Ingekomen stukken.* De Secretaris doet voorlezing van het navolgende ingekomen schrijven van den heer W. J. S o n, luidende:

Naar aanleiding van eene advertentie, voorkomende in de Mei-aflevering van het Tijdschrift voor Tandheekunde, wenschte ik aan de vergadering van heden eenige vragen te stellen.

(w. g.) W. J. SON.

De advertentie luidt:

H.H. TANDARTSEN.

In Breda bestaat behoefte aan een bekwaam *Katholiek* Tandarts; er zijn 3 Tandartsen, waaronder een vrouwelijke (pas gevestigd), doch allen Protestant. Breda en omstreken zijn overwegend R.-Katholiek.

De Voorzitter stelt voor dit schrijven te behandelen bij punt 9 der agenda, tenzij de vergadering dadelijke behandeling wensch.

De vergadering geeft den heer W. J. S o n gelegenheid, zijne vragen te stellen.

De heer W. J. S o n, het betreurende dat de vergadering zoo onvoltallig is, wensch der vergadering eenige vragen te stellen naar aanleiding van een annonce, voorkomende in de laatste aflevering van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Spreeker heeft zich aan deze annonce verschrikkelijk geërgerd. Iets dergelijks moest in een vaktijdschrift, dat op neutraal standpunt moet staan, door redactie of administratie niet toegelaten worden. Voor de collega's in Breda is deze annonce zeer onaangenaam. Waar blijft de neutraliteit? vraagt spreker.

Spreeker verzoekt der vergadering tot het Tijdschrift voor tandheelkunde, dat een kind onzer vereeniging is, een protest te richten (Applaus).

Waar moet het heen, als wij hiermede beginnen? besluit spreker.

De heer L e e n d e r t z (Arnhem) heeft reeds 4 collega's gehoord, die het streng afkeurden.

De Voorzitter merkt op, dat wij zitten dicht bij de bron, die de noodige inlichtingen zal kunnen geven.

De heer D e J o n g e C o h e n zegt, dat hij het tijdschrift op hetzelfde tijdstip voor het eerst in handen heeft gekregen als de heeren.

Bij het maken van het contract is den drukker wel wat veel vrijheid gegeven, hoewel het voorbehoud is gemaakt, dat censuur zal worden uitgeoefend. Spreker moet eerlijk bekennen, dat het ook hem getouchéerd heeft, toen hij het in handen kreeg.

Spreker herinnert zich, dat hij in geneeskundige tijdschriften de advertentie meer heeft gezien; spreker beschouwt haar als een addertje; daar schuilt iets anders achter.

De heer W. J. S o n staat er borg voor, dat in het tijdschrift voor geneeskunde zoo iets niet opgenomen wordt.

De heer D e J o n g e C o h e n herhaalt, dat deze annonce niet was opgenomen, indien hij het geweten had, en zegt toe, dat de zaak in de vergadering ter sprake gebracht zal worden.

De Voorzitter vraagt, of het tijdschrift op het oogenblik neutraal is.

De heer D e J o n g e C o h e n: Neutraler dan ooit!

Naar aanleiding van een vraag, van den Voorzitter deelt de heer W. J. S o n nog mede, dat deze advertentie thans voor het eerst geplaatst is. Spreker hoopt echter dat plaatsing voor het vervolg voorkomen zal worden.

De heer D e J o n g e C o h e n merkt nog op, dat, naar het hem voorkomt, het doel der advertentie is, iemand een hak te zetten, en dat het niet zoozeer is met het oog op de Katholieke bevolking.

De vergadering besluit te dezer zake een brief te richten aan de administratie van het tijdschrift.

4. *Uitbrenging van nadere Bestuurs-conclusies, omtrent het voorstel-Greeter tot opheffing.* De Voorzitter deelt mede, dat op de laatste bestuursvergaderingen over dit punt ernstig van gedachten is gewisseld en tevens over de vraag hoe de belangen die de N. T. V. voorstaat, het best worden behartigd. Vooral de tegenwoordige Secretaris heeft veel moeite gedaan de vergaderingen belangrijk te zullen doen zijn, voornamelijk door heeren te vinden, die voordrachten

houden. Spreker betreurt het, dat op het oogenblik zoo weinig belangstelling getoond wordt, vooral voor de geïnviteerden, die zoo welwillend zijn geweest hun krachten ten beste te geven. De Secretaris is echter vol moed, dat de N. T. V. zal herleven, zoodat het bestuur gemeend heeft stappen te moeten doen, het voortbestaan der vereeniging zoo lang mogelijk te verzekeren.

De heer F e e n d e r s meent, dat één slechte vergadering geen groote verandering kan brengen. Spreker gelooft dat het verstandig is een paar vergaderingen af te wachten en hoopt, wanneer de leden overtuigd zijn, dat zij op de vergaderingen iets meer zullen krijgen, dat het op den duur wel lukken zal. Deze vergadering had misschien nog wel belangrijker kunnen zijn, maar vlak na het congres is het een heele toer een goede vergadering te krijgen. Spreker meent dat op de volgende vergadering in het najaar wel 30 leden tegenwoordig zullen zijn.

De heer B r u s k e vraagt of de mogelijkheid bestaat, hetzelfde punt voor de volgende vergadering nog eens op de agenda te zetten. De vorige vergadering was vrij zwak bezocht en de besprekingen hadden niet veel succes. Ook deze vergadering is slecht bezocht, maar de Secretaris meent, dat de volgende vergadering beter zal zijn. Er moeten stappen gedaan worden. Alle moeite die de heeren zich geven, heeft met allen lof daarvoor, toch niet het vliedende leven zoover kunnen opwekken, dat wij met plezier op onze vereeniging kunnen wijzen.

De heer G r e e t e r zou niet gaarne zien, dat een dergelijk punt de volgende maal weer op de agenda stond. Toen dit punt voor het eerst op de agenda stond, dacht spreker, dat er een groote opkomst zou zijn, omdat het voorstel alle leden, ja, de geheele vereeniging raakt. Er was echter weinig belangstelling en wij zijn er niet in geslaagd een uitspraak te krijgen.

De belangstelling is nu weer niet groot. Wanneer het voorstel nu nogmaals op de agenda wordt geplaatst, zou

men te veel den indruk krijgen, dat het bestuur het voorstel wil doorzetten en dat is niet het geval. Het bestuur is niet zoozeer voor opheffing van de N. T. V., maar heeft alleen in de meening, dat de vereeniging sterk achteruit ging, aanleiding gezien, opheffing te verkiezen boven een langzamen dood. Daarom zou spreker willen voorstellen dit punt van de agenda af te voeren. Wanneer na eenigen tijd blijkt, dat de levensvatbaarheid zeer gering is, is het nog tijd genoeg op dit punt terug te komen.

De heer De Jonge Cohen meent, dat de heer Greeter in het laatste deel van zijn rede heeft doen uitkomen, dat hetgeen hij wil niet geheel juist is. Hij stelt in uitzicht, dat in niet al te verre toekomst een dergelijk voorstel weer in recidive zal verschijnen. Spreker acht het beter de zaak aan te pakken. De heer Greeter ignoreert, dat het voorstel op de agenda staat.

Dat wij in deze vergadering nog een paar keeren zullen hooren oreeren is misschien voor deze vergadering heel verheugend, maar voor het bestaan der vereeniging zegt het niets.

Wie zou ons kunnen verwijten, dat wij het nog eens op de agenda zetten of in deze vergadering definitief beslissen over het idee van opheffing? Er is niets tegen, meent spreker.

De heer W. J. Son is het niet eens met den heer Bruske. In de vorige vergadering is het bestuur uitgenoodigd conclusies uit te brengen. Wij zijn vol moed voor de toekomst, vooral na de uitspraak van het congres. Daar is in het vooruitzicht gesteld een bond, met behoud van de bestaande vereenigingen. Nu is er geen reden de vereeniging op te doeken. Wanneer van het bestuur krachtige maatregelen uitgaan, zullen er meer leden komen.

De Voorzitter gelooft dat het niet noodzakelijk is de zaak nogmaals op de convocatie te plaatsen. Het punt heeft er nu tweemaal opgestaan, zoodat ieder lid dat er belang in stelt, had kunnen komen of er over had kunnen schrijven. Het bestuur heeft hoegenaamd geen bericht

ontvangen. Laat ons dus afwachten, vervolgt spreker, hoe het verloop zal zijn en mocht de belangstelling kleiner worden, dan kunnen wij nog zien of het gewenscht is, dat de N. T. V. ophoudt te bestaan.

De heer De Jonge Cohen behoort tot de menschen, die niet heel trouw ter vergadering komen, ook al doordat de vergaderingen dikwijls samenvallen met de redactie-vergaderingen, waar spreker meent tegenwoordig te moeten zijn.

Spreker meent het kwijnend bestaan van de N. T. V. te moeten wijten aan laksheid van het bestuur. De oorzaak schuilt in hoofdzaak hierin, dat de heeren het beter achten lid te zijn van het N. T. G. dan van de N. T. V. Spreker heeft zelf een tijd in het bestuur gezeten; toen werd er gewerkt om de zaak leven in te blazen, maar in den laatsten tijd was het een „laisser aller”. Spreker gelooft, dat de zaak nu door den heer Feenders met ernst wordt ter hand genomen.

De leden krijgen de schuld, maar men kan het hun niet erg aanrekenen. Zij betalen f 10.—, daarvoor krijgen zij het tijdschrift, maar voor de overblijvende f 5.— moet men ook wat geven. Spreker begrijpt dat het bestuur niet altijd kan zorgen dat er voordrachten komen, maar het bestuur kan meer doen om de menschen bij elkaar te trommelen, b.v. specialisten vragen hier ook te komen. Wanneer wij zelf niets kunnen praesteeren, moeten wij andere menschen vragen.

Spr. gelooft dat aan het bestuur — niet *dit* bestuur —, maar aan de opvolgende besturen de schuld is. Het Genootschap vond men chiquer. De heer Greter heeft al gezegd: die en die zien wij hier niet meer. Ook al door den voornamer glans dien het Genootschap heeft. Wij moeten erkennen, vervolgt spreker, er zitten betere elementen in dan in onze Vereeniging. Er is een neiging ontstaan, lid te zijn van de Vereeniging en van het Genootschap. Spreker heeft er zelf wat van moeten hooren, toen hij lid werd van de Vereeniging; zijn illustere leermeester heeft hem er zelfs op gewezen.

Resumeerende wil spreker er den nadruk op leggen, dat het bestuur de kracht heeft ontbroken de Vereeniging in het goede water te brengen. Spreker stelt geen motie van wantrouwen, maar hij gelooft niet, dat de heeren die in het bestuur zitten gaarne met de jongeren willen samenwerken. Krachtig en jeugdig vuur moeten wij hebben, want op toename van het aantal leden behoeven wij in de naaste toekomst niet te rekenen. De Tandartsenvereeniging is de vereeniging waar een groot deel van de toekomstige tandartsen opgeborgen wordt. Spreker misgunt hun dit niet, als *hij* maar een plaats kan vinden waar hij zich te goed kan doen. Daarom meent spreker dat men een vereeniging die 16 jaar bestaan heeft, maar niet zoo klakkeloos op kan heffen.

De Voorzitter zegt dat het bestuur besloten heeft om te trachten, het voortbestaan van de N. T. V. te verzekeren, maar verder kan het bestuur geen concessie doen. Dat het bestuur veel kan doen, is spreker met den vorigen spreker eens, maar dat het bestuur alles kan doen moet spreker ontkennen. Wanneer het bestuur de leden uitnoodigt, in de vergadering iets te praesteeren en het ontvangt van niemand eenig antwoord, dan kan men van de levensvatbaarheid der Vereeniging geen hooge verwachting krijgen.

Spreker moet erkennen, dat de tegenwoordige Secretaris tot dusver gedaan heeft, wat andere secretarissen niet bij machte waren te doen, o.a. de heer D u y v e n s z, hoewel hij als secretaris zijn plicht heeft gedaan, had te veel andere dingen aan het hoofd. Voorts herinnert spreker er aan hoeveel moeite het steeds gekost heeft een voorzitter te vinden. Ook dat is een teeken van zwakheid. Dan kan het vereenigingsleven tegenwoordig in zooveel richtingen gezocht worden, wat ten gevolge heeft, dat ieder die nieuw in het vak komt, lid wordt van de Tandartsen-vereeniging. De oudere leden moeten de jonge tandheerkundigen opwekken lid te worden van verschillende tandheerkundige

vereenigingen, anders ziet spreker de toekomst niet optimistisch tegemoet.

De heer *Feenders* heeft het leven van de N. T. V. van het begin af nagegaan. Spreker zou nog iets verder willen gaan dan de heer *De Jonge Cohen* in zijn speech deed.

De N. T. V. is ontstaan, doordat verschillende personen zich niet konden vereenigen met het reglement van het genootschap, dus uit oppositie. Wanneer een vereeniging ontstaat uit oppositie, heeft zij bij haar geboorte groote levensvatbaarheid; de oppositie slaat dan krachtig de handen aan den ploeg.

Nu bestaat het bestuur der N. T. V. grootendeels uit leden van het Genootschap en dat is de groote fout. Het Genootschap heeft door bijzondere omstandigheden meer gepraesteerd en dus hebben de Bestuursleden, als de N. T. V. ten gronde gaat, een vereeniging waar zij zich, zooals de heer *De Jonge Cohen* het uitdrukt, te goed kunnen doen. Dat zou niet zoo zijn, wanneer de bestuursleden geen lid waren van het Genootschap, want dan moesten zij krachtiger werken om hun vereeniging in het leven te houden. Dat is, naar sprekers meening, het cardinale punt, waardoor de Vereeniging nooit meer kan bloeien zooals vroeger.

De Nederl. Tandartsen-Vereeniging gaat niet den verkeerden kant op: zij neemt velen aan. Wij hebben, besluit spreker, de keuze om de tandartsen tot ons te trekken, maar alleen dan, als de Vereeniging iets praesteert en dat kan niet het geval zijn als wij een bestuur hebben van personen, die lid zijn van twee gelijke vakvereenigingen.

De Voorzitter meent dat thans de zaak voldoende toegelicht is en dat men het aan de toekomst moet overlaten en zooveel mogelijk moet trachten de zaak bij elkaar te houden. (Applaus.)

5. *Voordracht van den heer H. D. van Berk: Receptuur in de Tandheelkunde.* Daartoe door den Voorzitter uit-

genoodigd gaat de heer van Berk over tot het houden van zijn voordracht over: Receptuur in de Tandheelkunde. (Zie archief.)

Sprekers bewering, dat naar zijn meening voor de wet een tandarts als arts beschouwd moet worden, wordt door den heer Leendertz (Arnhem) bij interruptie bevestigd. Waar spreker beweert, dat aan het verbod van het afleveren van geneesmiddelen niet altijd de hand gehouden wordt, interrumpeert de heer Leendertz (Arnhem): dan zeggen zij, het zijn geen geneesmiddelen.

Met een woord van dank voor de attentie, aan zijn woorden geschonken, besluit de inleider zijn voordracht. (Applaus.)

De Voorzitter vraagt, of nog iemand nadere inlichtingen aan den inleider wil vragen. Uit het stilzwijgen der vergadering meent spreker te mogen opmaken, dat alle mogelijke bijzonderheden verklaard zijn. Namens de vergadering dankt hij den inleider voor de moeite, die hij zich heeft getroost, om dit onderwerp te behandelen en de kennis op dit gebied een beetje op te frisschen. (Applaus.)

6. *Voordracht van den heer W. J. C. Fuijt: Kaak-expansie.* De heer Fuijt vangt zijn rede aan met een woord van dank aan de vergadering voor de onderscheiding, die hem te beurt valt, in deze vergadering iets te mogen voordragen op wetenschappelijk gebied.

Vervolgens gaat hij over tot het geven van een overzicht van de verschillende apparaten, die tot het expandeeren der kaken zijn vervaardigd, apparaten die alle te vinden zijn bij Delabarre. In korte trekken geeft hij de vooren nadeelen der verschillende apparaten weer, daarbij als zijn meening te kennen gevend, dat hij in het algemeen de apparaten met veerdrukregulatie mooier vindt dan die met schroefdraadregulatie. Bij veerdrukregulatie heeft men constanten druk, bij schroefdraadregulatie onderbroken druk. Voorts geeft spreker aan overkapping de voorkeur boven banden. Kappen zijn in het algemeen gemakkelijker

te dragen, terwijl het voorkomt, dat banden de masticatie verstoren.

Nagaande waardoor in den regel kaak-compressie ontstaat, komt spreker tot de conclusie, dat gewoonlijk de oorzaak is, het niet voldoende aanwezig zijn van druk bij de tong en bij de doorbrekende tanden en kiezen. Daarbij valt op te merken, dat de compressie in de bovenkaak veel grooter is dan in de benedenkaak en dat de compressie bij de eerste molaar zeer gering is, terwijl zij bij de praemolaar zeer groot is.

Na nog eenige beschouwing over een uit Leipzig afkomstig apparaat en over een apparaat van Jackson, laat spreker aan de vergadering een apparaat zien, waarmee hij heel aardige resultaten heeft verkregen.

Het apparaat bestaat uit een overkapping van den caninus, den praemolaar en den molaar. Aan de binnenzijde van den kap is bevestigd een halve buis, waarvan de opening gekeerd is naar het mediale vlak. In de sleuf van deze halve buis komt een veer te liggen, die aan de voorzijde een beetje omgezet is. Wil men nu expandeeren bij den caninus, dan kan men de hoeken van de veer uitzetten; men krijgt dan een grooteren druk aan den caninus. Wil men een groote uitzetting bij den molaar hebben, dan kan men deze hoek uitbuigen. (Door schetsen op een bord verduidelijkt spreker zijn woorden.)

Van heel veel gewicht acht spreker het, dat men de uitzetting kan regelen zooals men wenscht. De veer kan in het apparaat zoo gebogen worden, dat zij haast geen ruimte inneemt en dus voor den patient niet onaangenaam in het dragen is.

Met dit apparaat heeft spreker tal van regulaties gedaan, waarvan hij een aantal foto's laat zien. Als voorbeeld noemt spreker nog een geval, waarbij de kaak in zes weken ruim 1 c.M. verwijd is, zonder dat de patient er eenigen last van gehad heeft.

Bij een verdere bespreking van de toepassing van dit

apparaat verklaart spreker, naar aanleiding van eenige vragen van Mevrouw Morel, dat de veer is vervaardigd van nikkeldraad, dat de veer ook gegloeid kan worden, mits zij daarna getrokken wordt, dat de scherpe bochten met een buigtang verkregen worden, dat de omgebogen kanten aan de voorzijde het naar voren schieten van de veer verhinderen en dat de halve buis van achteren niet gesoldeerd, maar gewoon open is.

Als bewijs, hoe krachtig de werking van het apparaat is, haalt spreker aan een patientje, dat een dergelijke expansieveer gekregen had en daarna was weggebleven. Het gevolg was, dat de mond circa $2\frac{1}{2}$ c.M. verwijd was.

Gebleken is ook dat expansie door dit apparaat ook den neus kan verwijden, zoodat de ademhaling merkbaar gemakkelijker wordt. Men is thans bezig in die richting proeven te nemen, n.l. door het fotografeeren van de uitademing op een metalen plaat, teneinde deze werking van het apparaat met zekerheid te kunnen vaststellen.

De voordracht van den inleider gaat langzamerhand over in een geanimeerd debat, waarbij verschillende aanwezigen den inleider vragen stellen omtrent gevallen, die hun uit de practijk bekend zijn, welke vragen soms door teekeningen op het bord worden toegelicht. Achtereenvolgens wordt aan dit debat deelgenomen door Mejuffrouw Leendertz, de heeren Leendertz (Arnhem), W. J. Son, Kayser, Greeter en J. J. Son, alsmede door den Voorzitter.

Bij de beantwoording der verschillende vragen verklaart de inleider o. a. nog, dat het apparaat ongeveer 9 jaar in gebruik is en onder alle omstandigheden is toe te passen. Waar door enkele aanwezigen bezwaar is gemaakt tegen de bevestiging met kappen, merkt spreker op, dat de bevestiging even goed met banden kan geschieden. Voorts wijst spreker er nog op, dat men bij het expandeeren het resultaat nooit met wiskunstige zekerheid vooruit kan vaststellen en dat altijd op nawerking gerekend moet

worden. Ten aanzien van een door den heer K a y s e r gesteld geval verklaart spreker zich bereid, indien hij een geval heeft dat eigenlijk als niet te reguleeren wordt beschouwd, daarvoor een apparaat te maken en regulatie toe te passen.

De Voorzitter acht het geanimeerde debat een bewijs, dat het onderwerp door collega F u i j t behandeld, de leden sterk geïntresseerd heeft. Spreker meent namens de vergadering te spreken, wanneer hij den inleider hartelijk dank zegt, voor de genomen moeite. (Applaus.)

7. *Voordracht van den heer F. Duyvensz: Ligaturen.* De Secretaris deelt mede, dat de heer D u y v e n s z niet kon komen, doch zijn voordracht gezonden heeft.

De vergadering wenscht den heer D u y v e n s z een volgenden keer in de gelegenheid te stellen, zijn voordracht te houden.

8. *Vrije mededeelingen.* De Secretaris deelt mede, dat er zeer veel kans bestaat, dat op de volgende vergadering, in September of October, nog belangrijker voordrachten gehouden zullen worden dan heden. Spreker hoopt dat dan de leden in grooten getale zullen opkomen, hetgeen thans, op de eerste vergadering na de reorganisatie, helaas niet het geval is geweest.

Daar niemand meer het wóord verlangt, sluit de Voorzitter, onder dankzegging voor de opkomst, te ongeveer 1.15 uur n.m. de vergadering.
